

Brüssel, 27. veebruar 2018
Rev 1

TEADE SIDUSRÜHMADALE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE ELIST NING ELI ÕIGUSNORMID TARBIJAKAITSE JA REISIJATE ÕIGUSTE VALDKONNAS

Ühendkuningriik esitas 29. märtsil 2017 Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta liidust välja astuda. See tähendab, et kui ratifitseeritud väljaastumislepingus¹ ei kehtestata muud kuupäeva, lõpetatakse kõigi liidu esmaste ja teiseste õigusaktide kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes alates 30. märtsist 2019 kell 00.00 Kesk-Euroopa aja järgi („väljaastumise kuupäev“)². Sel hetkel saab Ühendkuningriigist „kolmas riik“³.

Väljaastumiseks valmistumine on lisaks ELile ja liikmesriikide ametiasutustele oluline ka eraõiguslike isikute jaoks.

Pidades silmas ebamääraast olukorda, eelkõige seoses võimaliku väljaastumislepingu sisuga, tuletatakse asjaomastele sidusrühmadele meelde õiguslikke tagajärgi, millega nad peavad arvestama, kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik.

Kui võimalikus väljaastumislepingus sisalduda võivas üleminekukorras ei lepita kokku teisiti, ei kohaldata alates väljaastumise kuupäevast enam Ühendkuningriigi suhtes ELi üldiseid õigusnorme tarbijaõiguste valdkonnas (ebaausate kaubandustavade direktiiv,⁴ tarbijaõiguste direktiiv,⁵ ebaõiglaste lepingutingimuste direktiiv,⁶ tarbekaupade müügi ja

¹ Läbirääkimised Ühendkuningriigiga väljaastumislepingu sõlmimiseks on praegu käimas.

² Lisaks võib Euroopa Ülemkogu kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikega 3 otsustada ühehäälselt kokkuleppel Ühendkuningriigiga, et aluslepingute kohaldamine lõpetatakse hilisemal kuupäeval.

³ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ (ELT L 304, 22.11.2011, lk 64).

⁶ Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29).

garantiide direktiiv,⁷ pakettreiside direktiiv⁸ – vt allpool punktid 1 ja 2) ja liidu reisijate õigusi käsitlevaid õigusakte (vt allpool punkt 3).⁹

Sellel on eelkõige järgmised tagajärjed.

1. TOOTED VÕI TEENUSED, MIDA ELI TARBIJAD OSTAVAD ÜHENDKUNINGRIIGIS ASUVATELT KAUPLEJATELT¹⁰

Väljaastumise kuupäeval või pärast seda võivad liidu tarbijad osta Ühendkuningriigis asutatud kauplejatelt tooteid või teenuseid.

Kui tarbija sõlmib lepingu teises riigis asuva ettevõtjaga, kes suunab oma äritegevuse mis tahes viisil tarbija elukohariiki, on leping liidu õiguse kohaselt tavaliselt reguleeritud selle riigi õigusega, kus on tarbija alaline elukoht. Olemas on võimalus valida muu õigus, ent see valik ei saa tarbijat ilma jätta alalise elukoha õigusega ette nähtud kaitsest, millest ei saa selle õiguse alusel kokkuleppel kõrvale kalduda¹¹. Selle alusel jätkavad liidu kohtud tarbijakaitset käsitlevate liidu õigusnormide kohaldamist, ehkki kaupleja on Ühendkuningriigis. See hõlmab ennekõike järgmistes aktides sätestatud norme.

- ebaausate kaubandustavade direktiiv¹²;
- tarbijaõiguste direktiiv¹³;
- ebaõiglaste lepingutingimuste direktiiv¹⁴;

---

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta direktiiv 1999/44/EÜ tarbekaupade müügi ja nendega seotud garantiide teatavate aspektide kohta (EÜT L 171, 7.7.1999, lk 12).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2302, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ (ELT L 326, 11.12.2015, lk 1).

⁹ Käesolevas teates ei käsitleta ELi erieeskirju e-kaubanduse kohta, eriti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1).

¹⁰ Käesolevas teates ei käsitleta muid kolmandates riikides tehtavate piiriüleste ostudega seotud praktilisi küsimusi, nagu käibemaksu, tolli ja impordipiiranguid käsitlevad ELi eeskirjad.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määruse (EL) nr 593/2008 (lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I^(c)“)) artikli 6 lõige 1 (ELT L 177, 4.7.2008, lk 6). Erandite kohta sellest üldreeglist vt määruse (EÜ) nr 593/2008 artikli 6 lõiked 2–4.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (eaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta (ELT L 304, 22.11.2011, lk 64).

¹⁴ Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29).

- tarbekaupade müüki ja nendega seotud garantiisid käsitlev direktiiv¹⁵;
- hindade avaldamise direktiiv¹⁶;
- pakettreiside direktiiv¹⁷.

Kui EL 27 ühe liikmesriigi tarbija otsustab esitada mõne liikmesriigi kohtule hagi¹⁸ Ühendkuningriigis asuva kaupleja vastu, ei mõjuta Ühendkuningriigi väljaastumine liidust rahvusvahelise kohtualluvuse kindlaksmääramist, kui kaupleja on suunanud oma tegevuse tarbija elukohaliikmesriiki¹⁹: sellistel juhtudel kohaldatakse ELi kohtualluvuse eeskirju, mis võimaldavad tarbijal esitada hagi kaupleja vastu EL 27 selles liikmesriigis, kus on tarbija elukoht, sõltumata sellest, kas kaupleja asukoht on liidus või kolmandas riigis²⁰. Ent liidu kohtuotsuse tunnustamist ja täitmisele pööramist Ühendkuningriigis (ja vastupidi) reguleeritakse alates väljaastumise kuupäevast EL 27 liikmesriikide ja Ühendkuningriigi õigusnormidega²¹.

Alates väljaastumise kuupäevast ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes enam ELi õigust, millega tagatakse juurdepääs vaidluste kohtuvälisele lahendamisele²² ja hõlbustatakse juurdepääsu vaidluste internetipõhisele lahendamisele²³, ning ELi internetipõhist vaidluste lahendamise platvormi ei saa enam kasutada Ühendkuningriigis asuvate kauplejate puhul.

Seoses avalike täitemeetmetega (näiteks selleks, et lõpetada kaubandustava) ei ole Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 2006/2004

-
- ¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta direktiiv 1999/44/EÜ tarbekaupade müügi ja nendega seotud garantiide teatavate aspektide kohta (EÜT L 171, 7.7.1999, lk 12).
- ¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 1998. aasta direktiiv 98/6/EÜ tarbijakaitse kohta tarbijatele pakutavate toodete hindade avaldamisel (EÜT L 80, 18.3.1998, lk 27).
- ¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2302, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid (ELT L 326, 11.12.2015, lk 1).
- ¹⁸ Ehkki tarbijate algatatud piiriülesed kohtuvaidlused on suhteliselt harvad, käsitletakse seda aspekti täieliku ülevaate andmise eesmärgil käesolevas dokumendis.
- ¹⁹ Tarbijalepingud, mida on käsitletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 (kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) (ELT L 351, 20.12.2012, lk 1) artikli 17 lõike 1 punktides a–c.
- ²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) 1215/2012 (kohtualluvuse ja kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) (ELT L 351, 20.12.2012, lk 1) artikli 18 lõige 1.
- ²¹ EL püüab leida lahenduse mõnedele olukordadele, mis võivad tekkida seoses väljaastumise kuupäeval pooleliolevate menetlustega. Asjaomased peamised põhimõtted, millele tugineb ELi seisukoht tsiviil- ja kaubandusajades tehtava õigusala koostöö valdkonnas, on avaldatud järgmisel aadressil: https://ec.europa.eu/commission/publications/position-paper-judicial-cooperation-civil-and-commercial-matters_et
- ²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta direktiiv 2013/11/EL tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta (tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise direktiiv) (ELT L 165, 18.6.2013, lk 63).
- ²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 524/2013 tarbijavaidluste internetipõhise lahendamise kohta millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ (tarbijavaidluste internetipõhise lahendamise määrus) (ELT L 165, 18.6.2013, lk 1);

tarbijakaitse seaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta (tarbijakaitsealase koostöö määrus)²⁴ enam kohaldatav Ühendkuningriigi suhtes. See tähendab, et alates väljaastumise kuupäevast ei ole Ühendkuningriigi ametiasutused enam liidu õiguse alusel kohustatud tegema piiriüleste nõuete puhul koostööd.

Lisaks sellele ei ole Ühendkuningriigi suhtes alates väljaastumise kuupäevast enam kohaldatav liidu õigusakt,²⁵ millega antakse teatavatele pädevatele üksustele, kelle liikmesriigid on määranud, õiguslik alus ettekirjutuste taotlemiseks teises liikmesriigis.

2. MAKSEJÕUETUSE KAITSE REISIJATELE (PAKETTREISID)

- ELi õiguse kohaselt on ELis asutatud pakettreiside korraldajad kohustatud pakkuma tagatise maksete tagasimaksmiseks ja reisija kodumaale toimetamiseks juhul, kui korraldaja muutub maksejõuetuks²⁶. Korraldajad, kes ei ole asutatud ELis ja kes müüvad või pakuvad pakettreise ELi tarbijatele või suunavad sellised tegevused mis tahes viisil ELi, peavad samuti pakkuma sellist maksejõuetusvastast kaitset igas liikmesriigis, kus müük toimub²⁷. Ent kui kolmandas riigis asutatud korraldaja ei paku pakettreise ELi tarbijatele ja ei suuna oma müügitgevust ELi (passiivne müük), ei kohaldata ELi õigust, millega nähakse ette kohustus tagada maksejõuetusvastane kaitse. See tähendab, et sellistel juhtudel ei kehti ELi õigusega tagatud maksejõuetusevastane kaitse Ühendkuningriigis asutatud korraldajate sellise maksejõuetuse puhul, mis tekib alates väljaastumise kuupäevast.
- ELi õigusaktid, millega nähakse ette korraldaja asutamiskoha nõuete kohaselt tagatud maksejõuetusevastase kaitse vastastikune tunnustamine, ei kehti alates väljaastumise kuupäevast enam Ühendkuningriigi nõuete kohaselt tagatud maksejõuetusvastase kaitse kohta²⁸. See tähendab, et alates väljaastumise kuupäevast ei saa Ühendkuningriigis tagatud maksejõuetusvastast kaitset enam kasutada selleks, et täita direktiivi (EL) 2015/2302 artikli 17 kohaseid nõudeid pakettreiside korraldajate maksejõuetusvastasele kaitsele.

3. ELI REISIJATE ÕIGUSED

- Lennureisijad: Alates väljaastumise kuupäevast ei kohaldata ELi õigusakti lennureisijate õiguste kohta²⁹ enam neile reisijatele, kes lendavad

²⁴ ELT L 364, 9.12.2004, lk 1.

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/22/EÜ (tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta) (ELT L 110, 1.5.2009, lk 30) artikkel 4.

²⁶ Vt direktiivi (EL) 2015/2302 artikli 17 lõike 1 esimene lõik.

²⁷ Vt direktiivi (EL) 2015/2302 artikli 17 lõike 1 teine lõik.

²⁸ Direktiivi (EL) 2015/2302 artikli 18 lõige 1.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta (ELT L 46, 17.2.2004, lk 1).

Ühendkuningriigis asuvast lennujaamast EL 27 liikmesriigi territooriumil asuvasse lennujaama, välja arvatud juhul, kui asjaomast lendu teostav lennuettevõtja on liidu lennuettevõtja, st kui tal on EL 27 ühe liikmesriigi väljastatud lennutegevusluba. See tähendab, et ehkki Ühendkuningriik astub EList välja, kehtivad ELi õigusega tagatud lennureisijate õigused edasi neile reisijatele, kes lendavad Ühendkuningriigis asuvast lennujaamast EL 27 liikmesriigi territooriumil asuvasse lennujaama, lennates ühenduse lennuettevõtjaga. Ent ELi õigusega tagatud lennureisijate õigused ei kehti nendele lendudele, mis väljuvad alates väljaastumise kuupäevast Ühendkuningriigist ja suunduvad EL 27-sse, kui lennatakse muu kui ühenduse lennuettevõtjaga.

ELi õigusakt, millega on tagatud eriõigused puudega ja liikumispuudega isikutele lennureisi puhul,³⁰ ei kehti enam selliste reisijatele mõeldud kommertslennuteenuseid kasutavate puudega ja liikumispuudega isikute kohta, kes alates väljaastumise kuupäevast lendavad välja Ühendkuningriigis asuvast lennujaamast, seda läbivad või sinna saabuvad. Ent teatavad õigused, nagu lennuettevõtjate osutatav abi, jäävad kehtima selliste lennureisijate kohta, kes lendavad Ühendkuningriigi lennujaamast EL 27 lennujaama, kui lendu teostav lennuettevõtja on ühenduse lennuettevõtja³¹.

- Laevareisijad: ELi õigusakt laevareisijate õiguste kohta³² jääb alates väljaastumise kuupäevast ja pärast seda kehtima selliste reisijate kohta, kelle pardalemineku sadam asub EL 27-s³³ või Ühendkuningriigis, tingimusel et pardalt mahatuleku sadam on EL 27-s ja et teenust osutab vedaja, kes on asutatud liikmesriigi territooriumil või pakub reisijateveoteenuseid liikmesriigi territooriumile või sealt välja („liidu vedaja“)³⁴.
- Bussireisijad: ELi õigusakt bussireisijate õiguste kohta³⁵ jääb alates väljaastumise kuupäevast ja pärast seda kehtima selliste reisijate kohta, kes kasutavad Ühendkuningriiki suunduvaid või sealt väljuvaid liinivedusid,³⁶ kui bussi sisenemise või bussist väljumise punkt asub EL 27-s ja kui liiniveo sõiduplaanijärgne pikkus on 250 kilomeetrit või rohkem³⁷.

---

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2006 puudega ja liikumispuudega isikute õiguste kohta lennureisi puhul (ELT L 204, 26.7.2006, lk 1).

³¹ Määruse (EÜ) nr 1107/2006 artikli 1 lõige 3.

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1177/2010, mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi (ELT L 334, 17.12.2010, lk 1).

³³ Määruse (EL) nr 1177/2010 artikli 2 lõike 1 punkt a.

³⁴ Määruse (EL) nr 1177/2010 artikli 2 lõike 1 punkt b ja artikli 3 punkt e. Ristlusreisijate suhtes kohaldatakse erieeskirju (vt määruse (EL) nr 1177/2010 artikli 2 lõike 1 punkt c).

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 181/2011, mis käsitleb bussisõitjate õigusi (ELT L 55, 28.2.2011, lk 1).

³⁶ Juhuvvedusid kasutavate reisijate suhtes kohaldatakse erieeskirju (vt määruse (EL) nr 181/2011 artikli 2 lõige 3).

³⁷ Määruse (EL) nr 181/2011 artikli 2 lõige 1.

- Rongireisijad: ELi õigusakt rongireisijate õiguste kohta³⁸ jääb alates väljaastumise kuupäevast ja pärast seda kehtima raudtee reisijateveo teenuste suhtes liidu territooriumil,³⁹ tingimusel et raudteeveo-ettevõtjal on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta direktiivi 2012/34/EL (millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond) artikli 17 kohane tegevusluba⁴⁰.

Komisjoni tarbijakaitset (<https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/>) ja reisijate õigusi (https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/passenger-rights/index_et.htm) käsitlevatelt veebilehtedelt leiab üldist teavet. Vajaduse korral lisatakse nendele lehtedele täiendavat teavet.

Euroopa Komisjon
õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat
liikuvuse ja transpordi peadirektoraat

---

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1371/2007 rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta (ELT L 315, 3.12.2007, lk 14).

³⁹ Määruse (EÜ) nr 1371/2007 artikli 2 lõige 1.

⁴⁰ ELT L 343, 14.12.2012, lk 32.